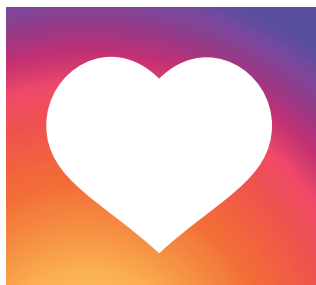

Gefuigenis
'Dove mensen worden behandeld als tweederangsburgers'
► 8

Met hulp van de pod
Zo krijgt u duizenden volgers op Instagram
► 14

DM.sport

Stuurloos schip in Brugge
En ook kapitein Preud'homme kan koers niet wijzigen
► 22

DeMorgen. DINSDAG 25/04/2017

3

Meeste invloed

2 UNIZO
Vereniging van ondernemers

1 VOKA
Vlaamse werkgeversorganisatie

3 GEZINSBOND
Vereniging die ijvert voor belangen gezinnen

4 ACW/ACV
Christelijke vakbond

5 ÇAVARIA
Belangenverdediger voor holebi's en transgenders

6 GAIA
Dierenrechtenorganisatie

BOERENBOND
Vereniging voor agrarische ondernemers

7

VBO
Interprofessionele werkgeversorganisatie

8

ABVV
Socialistische vakbond

9

SOCIALISTISCHE MUTUALITEIT
Ziekteverzekeringsfonds

10

VOKA is Vlaams lobbykampioen

Geen enkele andere organisatie oefende naar aanloop van de verkiezingen van 2014 zoveel invloed uit als werkgeversorganisatie VOKA. Dat blijkt alleszins uit het doctoraat over de relatie tussen Vlaamse partijen en belangenverenigingen waar Tom Schamp (UGent) momenteel aan werkt.

Hij onderzocht hoeveel toenaadering welke organisaties in de aanloop naar die verkiezingen zochten en met welke meningen de partijen zelf denken dat ze het meeste rekening gehouden hebben bij het opstellen van hun verkiezingsprogramma. De grootste invloed kwam daarbij onmiskenbaar van werkgevers-

organisatie VOKA. Dat die partij het meeste gehoor vond bij N-VA en Open Vld, mag niet verbazen. Zelfstandigenorganisatie Unizo staat stevig op de tweede plek, met voornamelijk invloed bij CD&V en N-VA. De vakbonden en klassieke middenveldsorganisaties volgen op respectabele afstand. (AVB)

Lobbyen moet transparanter

Sp.a wil exact weten wie invloed heeft op de regering, maar hoe intensief en problematisch is dat gelobby?

ANN VAN DEN BROEK
EN DIETER BAUWENS

Volledige transparantie over wie er geconsulteerd is bij het maken van een wet en een register van alle lobbygroepen en belangenorganisaties. Sp.a wil volledige duidelijkheid over wie er invloed heeft op het federale beleid. Geen overbodige luxe, zeggen experts.

Om te vermijden dat lobbygroepen al te zeer de pen vasthouden bij het ontstaan van nieuwe wetten, pleit sp.a voor een lobbyregister van alle belangengroepen en lobbyisten die actief zijn op federaal niveau. De partij heeft daarvoor een plan voorliggen in de commissie Politieke Vernieuwing. Zo'n register bestaat al op Europees niveau.

Daarnaast willen de socialisten voor elke wet oplist met welke belangengroepen en lobbyisten ministers of parlementsleden contact hadden. Tot

slot moeten ook sprekers op een hoorzitting in het parlement transparant zijn over hun eventuele betrokkenheid bij de voorliggende wetgeving. De socialisten zijn overigens niet de enigen met plannen. Quasi alle partijen hebben ideeën die min of meer in dezelfde richting gaan, enkel de modaliteiten verschillen.

Automatisch rijst de vraag: hoe intensief is dat lobbyen in de Wetstraat juist? En hoe problematisch? Wel, dat is niet helemaal duidelijk. Onderzoek naar de invloed van belangenverenigingen op de Belgische of Vlaamse wetgeving is nog nooit gebeurd. Maar je kunt er wel van uitgaan dat er op alle mogelijke domeinen lobbygroepen actief zijn, zegt politicoloog Jan Beyers (Universiteit Antwerpen) die zich specialiseerde in belangenorganisaties. "Al wil dat niet zeggen dat er ook op alle dossiers effectief gewogen wordt. Europese cijfers bestaan daar wel over: in 30 procent van de onderzochte gevallen was er totaal geen sprake van gelobby. Bij 20 à 30 procent is er intens gelobby geconstateerd." Die discrepantie is niet zo vreemd, zegt Beyers. Lobbygroepen troepen nu eenmaal samen daar waar anderen ook al actief zijn.

2.000 lobbygroepen

Dat België veel lobbygroepen telt, is wel duidelijk. Dat onderzocht professor Beyers recent zelf door de kruispuntbank en de diverse adviesraden uit te pluizen. Het resultaat: Op federaal en regionaal niveau zijn er tussen de 1.600 en de 2.000 maatschappelijke organisaties actief als belangenvereniging. "Maar dat is een schromelijke onderschatting", benadrukt Beyers. "Dit zijn namelijk alleen de organisaties die een juridisch statuut hebben. De vereni-

gingen die zich enten op het lokale beleid, zoals Ringland, zijn ook niet meegeteld, net zoals consultancybureaus en grote bedrijven."

Voorbeelden van politieke beïnvloeding zijn er dan ook genoeg. Het bekendste recente geval is Kazachgate: wat er precies aan voorafgegaan is wordt nog steeds onderzocht, maar plots was daar een wet op maat van een Kazachse oligarch. Maar er zijn ook veel alledaagse voorbeelden. Het plan van Vlaams minister voor Financiën Bart Tommelein (Open Vld) om gezinnen wel nog tot 100 procent van hun woningwaarde te laten lenen, werd ingefluisterd door de Confederatie Bouw. De ecocheques zouden al lang afgeschaft zijn, mocht de druk van de sociale partners en de ondernemingen die er geld aan verdienen niet zo verstikkend zijn. Hetzelfde verhaal bij het mobiliteitsbudget: de knoop zou veel makkelijker door te hakken zijn, mochten Febiac en consorten niet zo zwaar wegen op de

besluitvorming.

Johan Vande Lanotte (sp.a), gewezen minister van vele departementen, hanteerde naar eigen zeggen steeds één gulden regel. "Ontvang nooit mensen alleen. Dan kun je ook geen miserie krijgen. Ik had altijd minstens één kabinetsmedewerker in de buurt", zegt de burgemeester van Oostende. "Echt ongeoorloofde voorstellen heb ik daardoor nooit gehad. En als ze er wel waren, kon je doen alsof je ze niet gehoord had", lacht hij.

En toch: lobbying is niet per se slecht. "Het is een vies woord. Er hangt een negatieve sfeer rond en er gebeuren natuurlijk ook veel negatieve dingen in de naam van lobbyen", zegt Beyers. "Maar het is ondenkbaar dat er in een democratie beleid tot stand kan komen zonder inzicht in de technische materie.

Die input is onontbeerlijk voor beleidsmakers. Dat maakt dat zij constant dansen op een slappe koord. Ze mogen niet te afhankelijk worden van wie ze reguleren, maar ze hebben wel hun kennis nodig."

Gedragscode

Problematisch wordt het pas wanneer één specifieke belangengroep oververtegenwoordigd wordt en anderen nauwelijks gehoord worden of de tijd niet hebben om zich te organiseren. Een bekend voorbeeld op Europees niveau is de financiële sector: de consumentenbelangen komen daar nauwelijks aan bod, in tegenstelling tot de banken.

"Politici worden heel sterk gevoed door wie de meeste expertise heeft, alleen gaat dat doorgaans hand in hand met de grootste belangen hebben. Daarom vind ik het belangrijk dat er meer transparantie zou komen en er een gedragscode opgesteld wordt", zegt Beyers. "Het gevaar bestaat namelijk dat politici meer oog gaan hebben voor de belangen van lobbygroepen dan voor die van het volk."

